

Karolinska institutet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Annika Vänje
08-563 08587x
annika.vanje@hsv.se
BESLUT

2010-03-02
Reg.nr 641-4280-09

Beslut om rätt att utfärda sjuksköterskeexamen

Högskoleverket beslutar att ge Karolinska institutet rätt att utfärda sjuksköterskeexamen.

Ansökan och ärendets hantering

Karolinska institutet har den 11 november 2009 ansökt till Högskoleverket om rätt att utfärda sjuksköterskeexamen. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande sakkunniga: professor Karin Dahlberg (ordförande) Linnéuniversitetet, professor Margaretha Ekebergh Högskolan i Borås, professor Dagfinn Nåden Högskolan i Oslo och professor Birgitta Sidenvall Högskolan i Jönköping. Underlag för bedömningen har varit skriftlig ansökan med bilagor, komplettering av materialet samt platsbesök vid lärosätet den 4 februari 2010. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Enligt § 13 i högskolelagen får tillstånd om examina lämnas bara om det i ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examina får utfärdas (SFS 2009:764). Arbetsmarknadsverkets yrkeskompass beskriver det som att det finns en något ökad arbetslöshet för sjuksköterskor med en fortsatt väntad försvagning under 2010 (www.amv.se, 2010). Med nuvarande utbildningsdimensionering väntas antalet personer med sjuksköterskeexamen öka med cirka 20 procent fram till år 2030. Under samma period väntas behovet av legitimerade sjuksköterskor att öka med 40 procent, vilket på sikt betyder en god arbetsmarknad för blivande sjuksköterskor. Regionalt kommer det att finnas gott om arbeten för sjuksköterskor med yrkeserfarenhet samt inom äldreomsorgen. Ovanstående siffror är hämtade från Arbetsmarknadsverket i januari 2010.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter som Högskoleverket har utarbetat. De sakkunniga bedömer att Karolinska institutet har förutsättningar att ge ett sjuksköterskeprogram som svarar mot de allmänna målen för grundläggande

högskoleutbildning samt de kursfordringar och mål som anges i högskoleförordningen för denna examen. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Karolinska institutet rätt att utfärda sjuksköterskeexamen.

En uppföljning av programmets kursplaner och lärarnas tid i utbildningen ska dock genomföras senast den 31 december 2011.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av utredaren Annika Vänje i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, kommunikationsstrategen Åsa Klevard och avdelningschefen Maria Sundkvist.

Anders Flodström

Annika Vänje

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Till Högskoleverket
Universitetskansler Anders Flodström

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Annika Vänje
08-563 085 87
annika.vanje@hsv.se

2010-02-23
Reg.nr 641-4280-09

Missiv

Uppdraget

Karolinska institutet ansökte den 11 november 2009 om rätt att utfärda sjuksköterskeexamen.

Bedömargruppen

Högskoleverket har utsett professor Karin Dahlberg (ordförande) Linnéuniversitetet, professor Margaretha Ekebergh Högskolan i Borås, professor Dagfinn Nåden Högskolan i Oslo och professor Birgitta Sidenvall Högskolan i Jönköping till sakkunniga i Högskoleverkets prövning av ansökan från Karolinska institutet.

Arbetet

Bedömargruppen har tagit del av ansökan från Karolinska institutet. Ansökan består av bland annat av en beskrivning av det nya sjuksköterskeprogrammet utifrån HSV:s aspekter och kriterier, en beskrivning av arbetet med att reformera sjuksköterskeprogrammet vid Karolinska institutet, sjuksköterskeprogrammets organisation och fördelning av ansvaret för utbildningen, lärarkompetensen, utbildningsplan och kursplaner för det planerade programmet samt plan för kvalitetsarbete vid Karolinska institutet.

Vid ett platsbesök den 5 februari 2010 samtalade de sakkunniga med rektor och dekanus för utbildning, programdirektor och ämnesföreträdare, studenter i pågående sjuksköterskeprogram senare terminer, berörda lärare, samt företrädare för huvudman (verksamhetsansvariga inom landstinget).

Högskolelag och högskoleförordning

Villkoren för att utfärda examina föreskrivs i högskolelagen (SFS 1992:1434,) samt högskoleförordningen (SFS 1993:100).

De allmänna målen för grundläggande utbildning beskrivs i 1 kapitlet högskolelagen. Där anges bland annat följande. Lärosätenas verksamhet ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. Lärosätena ska också samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet. Det ska i verksamheten finnas ett nära samarbete mellan forskning och utbildning. Verksamheten ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen. Studenterna ska ha rätt att utöva inflytande över utbildningen och ges möjlighet att ta en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. I utbildning på grundnivå ska studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar, självständigt urskilja, formulera och lösa problem samt beredskap att möta förändringar i arbetslivet utvecklas. Inom det område som utbildningen avser ska studenterna även utveckla förmåga att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå, följa kunskapsutvecklingen och utbyta kunskaper med personer utan specialkunskaper inom området. I högskolornas verksamhet ska dessutom jämställdhet alltid iakttas och främjas.

Sjuksköterskeexamen

Sjuksköterskeexamen uppnås efter det att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng på grundnivå. För sjuksköterskeexamen ska studenten inom kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete om 15 hp samt visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som sjuksköterska.

I högskoleförordningens bilaga över examensordning anges mål för sjuksköterskeexamen. Målen är indelade i rubrikerna kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Därutöver gäller de mål som varje enskild högskola bestämmer inom ramen för examensordningen.

Socialstyrelsen utfärdar, utifrån ansökan, legitimation som sjuksköterska efter avlagd sjuksköterskeexamen.

Prövningen

Denna prövning har, förutom vad som föreskrivs i lag och förordning, utgått från de kvalitetsaspekter som ingår i Högskoleverkets kvalitetssäkringssystem för perioden 2007 – 2012. Vid examensrättsprövningar är aspekterna utbildningens förutsättning, utbildningens utformning samt utbildningens resultat. Kriterier är

- lärarkompetens
- utbildningsmiljö
- infrastruktur
- styrdokument

- undervisning, kurslitteratur och examination
- säkring av examensmålen samt
- säkring av utbildningens kvalitet.

En utförligare presentation av kriterierna finns i Högskoleverkets rapport 2007:59 R (www.hsv.se).

Rekommendation

Bedömagruppen anser att Karolinska institutet idag har förutsättningar för att bedriva ett sjuksköterskeprogram av hög kvalitet.

För bedömagruppen,

Professor Karin Dahlberg

Bedömagruppens ordförande

Prövning av rätt för Karolinska institutet att utfärda sjuksköterskeexamen

Reg.nr 641-4280-09

Innehållsförteckning

Karolinska institutet.....	3
Utbildningen	3
Organisation	4
Programmets utformning.....	4
Lärarkompetens	6
Utbildningsmiljö.....	7
Infrastruktur	7
Styrdokument	8
Bedömning	10
Utbildningens förutsättningar	10
Utbildningens utformning	11
Utbildningens resultat.....	11
Sammanfattande bedömning	12

Karolinska institutet

Karolinska institutet grundades 1810 som ett institut för ”danande av skickliga fältläkare”. I drygt 150 år utbildade institutet framförallt läkare och gav möjlighet till forskning och studier inom medicin. Så sent som 1998 införlivades Hälsohögskolan i institutets verksamhet och därmed även sjuksköterskeutbildningen. En akademisering av vårdutbildningarna påbörjades och möjlighet gavs till kandidatexamen.

Vid Karolinska institutet läser 6 000 helårsstudenter på något av de medicinska utbildningsprogrammen som ges vid lärosätet. Av utbildningsprogrammen är 16 nybörjarprogram och 11 påbyggnadsprogram, varav ett är specialistsjuksköterskeprogrammet bestående av nio inriktningar. Därutöver finns cirka 2 300 doktorander verksamma inom grundforskning eller klinisk forskning. Drygt 2 000 examina utfärdas varje år, en majoritet av dessa är yrkesexamina.

Vid lärosätet finns forskning och utbildning inom vetenskapsområdet medicin. Av dessa två verksamhetsområden är forskning den mest omfattande. Närmare 600 forskargrupper bestående av cirka 2000 forskare är knutna till institutet.

Det är styrelsen för utbildning som har det övergripande ansvaret för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. Här är de största utbildningarna vid lärosätet, förutom det planerade sjuksköterskeprogrammet, läkarprogrammet och sjukgymnastprogrammet. Påbyggnadsutbildningar på avancerad nivå är, förutom specialistsjuksköterskeprogrammet bland annat barnmorskeprogrammet, psykoterapeutprogrammet och ett antal magister- och masterprogram.

Institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle ansvarar för kurser inom huvudområdet omvårdnad och för de flesta kurserna inom sjuksköterskeprogrammet.

Utbildningen

Karolinska institutet (KI) planerar att anta de första studenterna till sjuksköterskeprogrammet hösten 2010. Universitetet hade examensrätt för denna utbildning fram till och med december 2008 då den blev återkallad av Högskoleverket på grund av bristande kvalitet.

Dimensioneringen av den nya utbildningen är beräknad till 300 nybörjarplatser per år, fördelat på två antagningar och två utbildningsorter. Dessa är Huddinge med campusförlagd utbildning, Huddinge med utbildning delvis på distans samt Visby på distans. Den campusförlagda utbildningen i Huddinge beräknas till 240 helårsstudenter, utbildningen i

Huddinge delvis på distans till 30 helårsstudenter och i Visby till 30 helårsstudenter. I ett fullt utbyggt program ger det 900 helårsstudenter.

Tidigare omfattade sjuksköterskeprogrammet vid KI närmare 400 nybörjarplatser per år.

Organisation

Institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle ansvarar för kurser omfattande cirka 30 procent av utbildningsuppdraget inom KI:s grundutbildningar. I detta ingår ansvaret för flertalet av kurserna inom sjukgymnastprogrammet, arbetsterapeutprogrammet och sjuksköterskeprogrammet (examensrätt t.o.m. 2008). Institutionen är uppdelad på ett antal sektioner, förutom omvårdnad är det bland annat psykosocialt arbete, neurorehabilitering, klinisk geriatrik, sjukgymnastik och KI-alzheimercentrum. Forskning bedrivs inom allmänmedicin, geriatrik och vårdvetenskap. Neurovetenskaplig forskning, äldreforskning och rehabiliteringsforskning är de stora områdena vid institutionen.

Sektionen för omvårdnad är indelad i tre enheter. Dessa har, efter en omorganisation, ännu inte fått namn utan har beteckningarna Alfa, Beta och Gamma. Varje enhet består av ett 40-tal medarbetare som leds av en enhetschef.

Programnämnden för sjuksköterskeprogrammet har det övergripande ansvaret för kvalitetssäkring av utbildningen och fastställer självständigt kursplaner. Det är också programnämnden som fördelar utbildningsuppdraget och ersättning till institutionerna. Programnämnden leds av en särskild ordförande. Det exekutiva arbetet med programmet ansvarar programdirektor för. Organisatoriskt överordnad programnämnden är styrelsen för utbildning som fastställer utbildningsplanen på förslag från programnämnden.

Programnämnden är sammansatt av representanter för lärarna, studenterna och avnämarna.

Programmets utformning

Den utbildningsplan som Karolinska institutet presenterar i sin ansökan är fastställd av styrelsen för utbildning den 9 oktober 2009 och ska gälla från och med höstterminen 2010. Utbildningen leder fram till sjuksköterskeexamen (180 högskolepoäng) och medicine kandidatexamen i omvårdnad, vilket motsvarar tre års studier på heltid.

Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen ska vara av sådan omfattning att studenterna får möjlighet att integrera och tillämpa sina kunskaper samt utföra och leda omvårdnadsarbete som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Inom ramen för utbildningen ska studenten

även genomföra ett självständigt arbete om 15 högskolepoäng. I högskoleförordningens (SFS 1993:100) bilaga 2 anges de nationella målen för denna examen.

De lokala mål för sjuksköterskeexamen som Karolinska institutet utarbetat finns angivna i den bifogade utbildningsplanen (bilaga 7 i ansökan).

Utbildningen är indelad i tre olika teman, ett för varje utbildningsår. Dessa är:

- Människa och hälsa med fokus på sjuksköterskans profession, omvårdningsprocessen, forskningsprocessen och människan i ett livscykelperspektiv.
- Människan som patient, vårdtagare och närstående. I detta tema betonas människan i behov av hälso- och sjukvård beaktande emotionella, fysiska och existentiella reaktioner på ohälsa och sjukdom samt behov av omvårdnad.
- Människa som patient, vårdtagare och närstående inom komplexa vårdssystem. Här studeras omvårdnad i ett komplext vårdssystem utifrån såväl högteknologisk vård inom akutsjukvård som vården av den multisjuka äldre.

De kurser som ingår i programmet är:

Termin 1

Sjuksköterskans profession och omvårdnad som vetenskap (inkluderar verksamhetsförlagd utbildning, VFU), 18 hp

Den friska människans anatomi och fysiologi, 12 hp

Termin 2

Omvårdnad i ett hälsoperspektiv (inkluderar VFU), 30 hp

Termin 3

Omvårdnad vid ohälsa och sjukdom (inkluderar VFU), 30 hp

Termin 4

Omvårdnad vid psykisk ohälsa och sjukdom (inkluderar VFU), 15 hp

Valbar kurs, 7,5 hp

Ledarskap, pedagogik och samverkan i sjuksköterskans yrkesutövning, 7,5 hp

Termin 5

Omvårdnad vid akuta sjukdomstillstånd (inkluderar VFU), 15 hp

Omvårdnad med fokus på barn och vuxna inom primärvård och hemsjukvård (inkluderar VFU), 15 hp

Termin 6

Omvårdnad med fokus på äldre i en föränderlig livssituation (inkluderar VFU), 15 hp

Examensarbete i omvårdnad, 15 hp

Lärarkompetens

Karolinska institutet har efter det att examensrätten för sjuksköterskeprogrammet blev återkallad genomfört förändringar i den grupp lärare som ska undervisa och ansvara för kurserna inom programmet. I detta arbete har fyra kompetenskriterier varit vägledande.

- Den pedagogiska kompetensen som inkluderar såväl praktisk erfarenhet av undervisning som formell pedagogisk utbildning.

- Den vetenskapliga kompetensen vilken inbegriper antingen forskarstudier eller aktivt forskningsarbete alternativt ansvar för av KI prioriterat pedagogiskt utvecklingsprojekt.

- Aktuell klinisk kompetens bestående av specialistkompetens och pågående klinisk tjänstgöring.

- Ämneskompetens i form av magisterexamen i omvårdnad/vårdvetenskap eller relaterat ämne alternativt doktorand i omvårdnad eller medicinsk vetenskap med inriktning mot omvårdnad/vårdvetenskap.

De lärare vid institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle och vid institutionen för laboratoriemedicin som inte uppfyllde minst tre av ovanstående kriterier kom i lärosätets reformarbete av programmet att omfattas av arbetsbrist. Det betyder i praktiken att endast de lärare som uppfyller tre av de fyra kompetenskriterierna är aktuella för anställning inom ramen för sjuksköterskeprogrammet.

Under hösten 2009 har lärosätet, utifrån ovan nämnda kompetenskriterier, upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga medarbetare vid sektionen för omvårdnad. Utgångspunkten vid lärosätet är att undervisningen ska bedrivas av lärare som har ämneskompetens i omvårdnad.

Två tjänster som professor i omvårdnad utlystes i mars 2009. Den ena professuren har inriktningen utbildning och den andra professuren har forskning som fokusområde. Därutöver har fyra lektorat (varav två är tillsatta) i omvårdnad och sex kliniska lektorat utlysts under våren 2009.

För att öka den kliniska kompetensen vid sektionen för omvårdnad har lärosätet träffat nya avtal med sjukvårdshuvudmännen. Syftet är att adjungera fler kliniskt verksamma sjuksköterskor till sektionen.

För att stärka huvudområdet omvårdnad vid sektionen ska fem åtgärdsområden genomföras. I detta ingår att stärka lektorernas möjligheter till forskning, ge nydisputerade möjlighet till forskning, öka möjligheterna för adjunkter att ta masterexamen respektive licentiatexamen, ge en grupp

om tio lärare möjlighet att få sin tid för kompetensutveckling utökad till, enligt ansökan, 20 procent under 2010 och 2011.

Utbildningsmiljö

Dimensioneringen av utbildningen är vid full utbyggnad av programmet beräknad till 900 helårsstudenter. Detta baseras på ett årligt intag av 300 nybörjare. Vid KI finns därefter möjlighet att läsa vidare på avancerad nivå till specialistsjuksköterska (nio olika inriktningar) eller till magisterexamen inom exempelvis klinisk medicinsk vetenskap.

Lärosätet uppger i ansökan att de kommer att fortsätta etableringen av ämnena vårdvetenskap och omvårdnad. Vid KI finns idag nationella forskarskolan i vård och omsorg samt nationella forskarskolan i vårdvetenskap. Inom ramen för denna verksamhet är fem projektanslag för fullfinansierade doktorander öronmärkta för omvårdnadsforskning. Därutöver finns ett forskarutbildningsprogram i vårdvetenskap.

Centrum för Vårdvetenskap vid KI omfattar drygt 400 forskare och forskarstuderande inom det vårdvetenskapliga fältet. Ungefär en tredjedel av ansökningarna inom denna verksamhet om post-doctjänster och doktorandmånader för 2010 kommer från sökande som idag är legitimerade sjuksköterskor.

Dessutom stärks den vårdvetenskapliga forskningen vid KI under 2010 genom regeringens strategiska satsning på vårdforskning och bildandet av The Comprehensive Care Science Center, ett centrum för vårdforskning som byggs upp tillsammans med Umeå universitet. Verksamheten kommer att bestå av translationell forskning inom fem kärnområden.

På lärosätetsnivå kommer KI att avsätta 30 miljoner kronor ur forskningsanslaget för 2010 i syfte att stärka forskningsanknytningen i utbildningarna på grundnivå och avancerad nivå. Fördelningen av medel kommer att ske utifrån utbildningsuppdraget och antal helårsstudenter.

För dem som läser till sjuksköterska finns studentkåren Medicinska Föreningen vars verksamhet omfattar samtliga av KI:s studenter förutom sjukgymnaster och odontologer.

Infrastruktur

Sjuksköterskeprogrammet har sina lokaler vid campus Huddinge. Där finns tillgång till hörsalar och seminarierum.

Karolinska institutets bibliotek (KIB) är Skandinaviens största medicinska bibliotek och har lokaler både i Huddinge och i Solna. Inom ramen för bibliotekets verksamhet bedrivs kurser för studenterna i bland annat informationssökning, skrivstöd och källkritik.

Vid de sjukhus som används för VFU finns tillgång till datorsalar, grupprum och bibliotek.

Studenterna som läser på distans med studieort Gotland har tillgång till undervisningslokaler och bibliotek vid Högskolan på Gotland och Visby lasarett.

Kliniska träningscentra finns vid Karolinska universitetssjukhuset i Solna och Huddinge, Södersjukhuset, Danderyds sjukhus och Visby lasarett. De kliniska träningscentra är utrustade med möjlighet till videoinspelningar och används regelbundet för kliniska examinationer.

Vid de fyra sjukhus i Stockholm som nämns ovan finns även särskilda undervisningsavdelningar och undervisningsmottagningar.

KI har en webbaserad lärplattform där studenterna kan ta del av kursmaterial och kommunicera med kursledare och kurskamrater. I distansutbildningen ingår även virtuella diskussioner, seminarier och grupparbeten. Genom lärplattformen kan lärarna följa studenternas läroprocess och ge återkoppling.

Styrdokument

Förutom ny utbildningsplan har en arbetsgrupp utvecklat nya kursplaner som vid ansökningstillfället är godkända, men ej fastställda av programnämnden.

Kursplanerna är inledningsvis strukturerade efter betygsskala, nivå, huvudområde och behörighet och därefter mål, lärandemål, innehåll, arbetsformer, examination, begränsning av antal provtillfällen, övergångsbestämmelser, övriga föreskrifter och kurslitteratur.

Samtliga kurser är på grundnivå och progressionen i huvudområdet utgår ifrån klassificeringen G1 och G2.

Karolinska institutet har en plan för det övergripande kvalitetsarbetet, se bilaga 9 i ansökan. Det är styrelsen för utbildning som ansvarar för att utforma kvalitetssystem för grundutbildningen. En viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet är verksamhetsplaner och -berättelser där arbetet med kursvärderingar och kvalitetssäkring av utbildningen ska redovisas. Kursvärderingar ska dessutom rapporteras till programnämnden.

När det gäller programutvärderingar genomförs de av programnämnden och rapporteras till Styrelsen för utbildning.

Bedömning

Baserat på dels den skriftliga ansökan om tillstånd att utfärda sjuksköterskeexamen med bilagor som Karolinska institutet har lämnat till Högskoleverket i november 2009 dels ett platsbesök vid Karolinska institutet den 5 februari 2010 lämnas följande bedömning och slutsatser av oss i bedömargruppen.

Utbildningens förutsättningar

Det aktuella programmet, med omvårdnad som huvudområde, är inplacerat i en avancerad biomedicinsk kontext. Det medför fördelar i form av tillgänglighet av hög lärarkompetens. Omständigheten medför samtidigt nackdelar i och med att det tycks vara svårt för programmet att skapa en tydlig profil.

När det gäller kompetensnivån har lärosätet tillgång till ett stort antal disputerade lärare. Trots detta finns en kompetenssvaghet i relation till det aktuella programmet. En relativt låg procentuell andel av Karolinska institutets (KI) docent- och professorskompetenta forskare medverkar i utbildningen samtidigt som det är ett flertal lärare som deltar i liten eller mycket liten utsträckning i undervisningen. Konsekvensen av ovanstående blir att studenterna kommer att få möta många lärare med få timmar, varvid det kan uppstå en bristande kontinuitet i utbildningen. Svagheten förstärks av att vi inte kan se att det finns starka sammanhållna lärarlag som skulle kunna kompensera de tidsbegränsade insatserna.

Det påbörjade arbetet med rekrytering av flera lektorer och två nya professorer är positivt, liksom att befintliga lektorer får ökad forskningstid och att möjlighet ges till postdoc-tjänster innehållande 50 procent forskningstid. För anställning som lärare vid sjuksköterskeprogrammet har KI utvecklat fyra kompetenskriterier. Det framgår dock inte klart om kriteriet ”ämneskompetens i omvårdnad/vårdvetenskap eller för utbildningen relaterat ämne” är obligatoriskt, vilket är ett observandum.

I den verksamhetsförlagda utbildningen ombesörjs undervisningen av adjungerade kliniska adjunkter, kliniska adjunkter och kliniska lektorer. Stockholms läns landstings mål är att dessa adjunkter på sikt ska ha magisterexamen och pedagogisk utbildning. Den låga kompetensen i verksamhetsförlagd utbildning är ett nationellt problem, men det är ändå viktigt att ambitionsnivån hela tiden höjs så att det inom en rimlig framtid råder samma kompetenskrav i alla delar av utbildningen.

Utbildningens utformning

Vi ser positivt på att den i utbildningsplanen redovisade pedagogiska idén följs upp med skrivningar i kursplanerna. Forskningsprocessen används som en metafor för kunskapsinhämtning och ”case-metodik” är en arbetsform som kommer att bli tongivande i det nya programmet, vilket visar på en medveten didaktisk strategi för studenternas kunskapsinhämtning. Dock kvarstår viss oklarhet om hur studenterna ska få stöd i att träna reflektion och utveckla ett kritiskt förhållningssätt.

I den verksamhetsförlagda utbildningen är den pedagogiska kompetensen hos lärarna relativt god. Adjungerade kliniska adjunkter utgör en tydlig och stark brygga mellan teori och vårdpraxis. De genomför seminarier och är engagerade i studenternas lärande. En handledningsmodell med förutsättningar att stödja den tänkta integreringen saknas dock. Frågan är hur ämneskunskap i huvudområdet omvårdnad och pågående utvecklingsarbete ska spridas till handledarna i VFU. En låg kompetens hos handledare försvårar undervisningen i evidensbaserad omvårdnads kunskap.

Lärosätets svaghet är avsaknaden av tydlighet i beskrivningen av sjuksköterskeutbildningens huvudområde. Det är svårt att förstå när det är huvudområdet, som ligger till grund för kandidatexamen, som avses och när det handlar om den professions specifika omvårdnaden, där också exempelvis medicinsk vetenskap ingår. Huvudområdet är beskrivet på ett övergripande plan. Det saknas tydlighet i form av bärande begrepp som kan stärka studenternas förståelse av sjuksköterskeutbildningens huvudområde i respektive kurs. Oklarheterna förstärks av att medicinsk kunskap sprängs in i omvårdnadsämnet i utbildningsplanen och kursplaner. Även om vi ställer oss bakom den generella idén om att en integrering av olika kunskaper gynnar lärandeprocessen, bör det först tydliggöras vad som är huvudområde och vad som är stödämnen.

Hälsoaspekterna har fått relativt litet utrymme i utbildningen. Det ges viss grundläggande undervisning där olika hälsoaspekter belyses, men denna viktiga innebörd av vårdandet tydliggörs inte i de kurser där förekomsten av omvårdnad vid ohälsa och sjukdom betonas.

Tillsammans med en förbättrad tydlighet av huvudområdet är idén om undervisning med hjälp av teman och en tongivande integrering bra. Det bör kunna ge kreativa läroprocesser samt skapa meningsfulla helheter i studenternas förståelseutveckling. Dock är presentationen av utbildningen otydlig; hur de strimmor som ska löpa under utbildningen ska integreras i undervisningen framkommer inte på ett stringent sätt.

Utbildningens resultat

Det finns en god beredskap för säkring av utbildningens examensmål.

Utbildningens kvalitet och resultat kommer att följas upp regelbundet. Kursutvärderingar sker med hjälp av en central elektronisk enkät som kan anpassas till respektive kurs. Svarsfrekvensen vid pågående utbildningar varierar, men denna utvärdering anses fylla behovet av viktig information och underlag för utveckling av kursernas innehåll och upplägg. Dock finns det en otydlighet i hur kvalitén i den verksamhetsförlagda utbildningen ska följas upp.

Sammanfattande bedömning

Det finns goda principer för utbildningens genomförande, men förutsättningarna för att realisera dessa principer befinner sig i ett utvecklingskede.

Det är positivt att medel finns avsatta till nyanställningar och att rekryteringsprocesser pågår. I nuläget är det dock svårt att bedöma resultatet av dessa satsningar.

Det krävs ytterligare arbete när det gäller att förtydliga sjuksköterskeutbildningens huvudområde och dess bärande begrepp, struktur samt progression. Även relationen mellan omvårdnad som akademisk disciplin och grund för yrkesverksamhet behöver klargöras för de blivande studenterna.

För att kunna implementera huvudområdet i utbildningen bör lektorer med yrkesmässig och akademisk kompetens vara mera sammanhållet delaktiga i utbildningen och ta ett helhetsansvar över omvårdnadsämnets utveckling, såväl teoretiskt, kliniskt som pedagogiskt.

Karolinska institutet har påbörjat ett stort förändringsarbete av sjuksköterskeprogrammet. Det finns goda förutsättningar för att genomföra en utbildning av hög kvalitet och med gott resultat. Huvudområdet är dock fortfarande otydligt presenterat i utbildningen. Vi rekommenderar därför, inom två år, en uppföljning av programmets kursplaner och omfattningen av lärarnas tid för undervisning och handledning i utbildningen.